

כף הירך. **השתא, לא חזיתך, אילו לא הייתי נוכח בשעת מעשה, ספית ליה איסורא, היית מכשילני באיסור גיד הנשה.**

אירתת בר פיולי מגערת שמואל, נפל סכינא מידיה! אמר ליה שמואל: לא תירתת! שאף אתה לא עשית שלא כשורה, משום דמאן דאורי לך לעשות כן, כרבי יהודה אורי לך! שהוא סבור שאין צורך לחטט אחר גיד הנשה. ואילו אני סובר כרבי מאיר.

אמר רב ששת: מאי דשקל בר פיולי, אותו חלק של הגיד הנשה שהוא נטל, אסור מדאורייתא לרבי יהודה.

ומקשינן: **מכלל זה אתה למד, כי מה דשייר ולא נטלו, אסור מדרבנן לרבי יהודה. והשתא תיקשי: אלא מאן דאורי ליה לבר פיולי שלא ליטול יותר מהגיד, כמאן אורי ליה?! שהרי אפילו רבי יהודה מודה בחלק הנתור שהוא אסור מדרבנן.**

ומתריצין: **אלא אמר רב ששת: מאי דשקל בר פיולי אסור מדאורייתא [בין לרבי מאיר בין לרבי יהודה — עפ"י תוס']. ומאי דשייר, אסור מדרבנן לרבי מאיר. כי חיוב חטיטה לרבי מאיר אינו אלא מדרבנן. דאילו לרבי יהודה, אפילו מדרבנן שרי!**

שנינו במשנה: **האוכל מגיד הנשה כזית סופג את הארבעים.**

אמר שמואל: לא אסרה תורה אלא אותו חלק של הגיד שנמצא על כף הירך בלבד, ולא מה שנמשך ממנו חוץ לכף הירך. שנאמר "על כף הירך".

אמר רב פפא: דברי שמואל הם כתנאי! דתניא: אכלו לגיד הנשה כולו, ואין בו

כזית, חייב מלקות. רבי יהודה אומר: אינו חייב עד שיהא בו כזית.

והוינן בה: **מאי טעמא דרבנן?**

ומשנינן: משום דסברי: גיד הנשה שלם "בריה" היא, שחייבין עליה בכל שהוא.

ורבי יהודה סבר: **"אכילה" כתיב ביה** צ-ב **באיסור גיד הנשה. וסתם אכילה אינה אלא בכזית.**

ורבנן סברי: **ההוא "אכילה" באה להשמיענו, דכי אית ביה בגיד הנשה ארבעה וחמשה זיתים, שהוא גדול, ואכל חד כזית ממנו, מיחייב אף על פי שלא אכלו כולו. אבל אם אכלו כולו, חייב עליו אפילו בפחות מכזית.**

ורבי יהודה אמר לך: זה שגיד הנשה חייב עליו אפילו לא אכלו כולו, מ"אשר על כף הירך" נפקא. דמשמע, אפילו אם אכל רק את החלק שעל כף הירך חייב [למרות שכולו אסור], ובלבד שיהא עליו שם אכילה, דהיינו, בכזית. ולא היתה התורה צריכה לכתוב בשביל זה לשון "אכילה". אלא ודאי ללמדנו, שאפילו אם אכל גיד הנשה שלם אינו חייב עליו אם אין בו כזית.

ורבנן סברי: **ההוא קרא ד"אשר על כף הירך" מיבעי ליה לכדשמואל. דאמר שמואל: לא אסרה תורה אלא שעל כף הירך. ואינו מיותר ללמד שחייבים אף על אכילת חלק מן הגיד. אלא מלשון "אכילה" הוא דנפקא.**

ורבי יהודה חולק על עצם דינו של שמואל, משום ד"הירך" כתיב. דמשמע [מיתורא דה"א] שגיד הנשה דכולה ירך אסור, ולא רק מה שעל כף הירך. ואם כן קרא ד"אשר על

כף הירך" מיותר, ללמד לאסור על אכילת חלק מהגיד.

ורבנן דרשי מ"הירך": דוקא ההוא דפשיט איסוריה בכוליה ירך, דהיינו, הגיד הפנימי, שהוא גדול ומתפשט בכל הירך, רק הוא אסור. לאפקי גיד החיצון, שהוא קצר, דלא. שהוא אינו בכלל האיסור. ולעולם אפשר לקיים דינו של שמואל שרק רק מה שעל הכף של הירך אסור.

הרי מצינו שנחלקו תנאים בהך דינא דשמואל.

ומקשינן בין לרבנן בין לרבי יהודה, דדרשי מ"אשר על הכף": והלא האי "כף" מיבעי ליה למעוטי ערף שאין נוהג בו איסור גיד הנשה משום דלית ליה כף?

ומתריצין: תרי "כף" כתיבי! בפרשה לדרוש שתי דרשות.

מתניתין:

א. ירך של בהמה, שנתבשל בה, יחד עם הירך, גיד הנשה — אם יש בה, בירך, בנותן טעם, שטעמו של גיד הנשה מורגש בה, הרי זו אסורה באכילה, בגלל טעמו של גיד הנשה המורגש בה.

כיצד משערין אותה אם יש בה בנותן טעם ואם לאו?

כיחס של בשר הנותן טעם בלפת!

והיינו, שרואין את הירך כאילו היתה לפת, ואת הגיד כאילו היה בשר. ומשערין את היחס שבין הגיד לירך לפי היחס שהיה בשר בשיעור הגיד נותן טעם בלפת בשיעור הירך.

ב. גיד הנשה שנתבשל עם הגידים המותרים

—

בזמן שמכירו לגיד הנשה, הרי הוא משליך את גיד הנשה, ומשער את טעם פליטתו בנותן טעם בגידי ההיתר.

ואם לאו, שאין הוא מכיר את גיד הנשה המעורב בין גידי ההיתר, הרי הגידין כולן אסורין, שבכל גיד יש לחוש שמא הוא גיד הנשה, ואין הוא מתבטל ברוב כי יש לו חשיבות של "בריה", שאינה מתבטלת ברוב [מדרבנן!]

ואילו הרוטב שהתבשל בו גיד הנשה ושאר הגידין, משערין בו בנותן טעם, אם יש בכח גיד הנשה לתת טעם בכל החתיכות, יחד עם הרוטב.

[ואם טעם גיד הנשה ושאר הגידין שוה, הוי "מין במינו", ושיערו חכמים שביטולו הוא באחד בששים].

ג. וכן חתיכה של נבילה, וכן חתיכה של דג ממא, שנתבשלה עם החתיכות של היתר —

בזמן שמכירין לחתיכות האיסור, נוטלין ומשליכן, ומשערין בנותן טעם, אם בכוח החתיכה האסורה ליתן טעם בחתיכות ההיתר.

ואם לאו, שאין הוא מכיר את חתיכות האיסור, הרי כולן אסורות, לפי ש"חתיכה הראויה לתכבד בפני האורחין" אינה בטילה ברוב [מדרבנן!], ובכל חתיכה יש להסתפק שמא היא חתיכה האסורה.

והרוטב שהתבשלו בו חתיכות ההיתר והאיסור, משערין אותו בנותן טעם, אם יש

בכוח חתיכת האיסור כדי לתת טעם בכל החתיכות, יחד עם הרוטב, אז הכל אסור. ואם לאו, הרי הרוטב מותר.

גמרא:

אמר שמואל: לא שנו שאם יש בכח גיד הנשה ליתן טעם בכל הירך הרי היא אסורה, אלא שנתבשל בה הגיד. שהבישול מוליך את הטעם של הגיד בכל הירך.

אבל, אם נצלה בה הגיד, הרי הוא נצמת בתוכה, ואינו מפעפע ואינו נכנס בבשר. הילכך, לא נאסר בשר הירך, אלא, קולף מבשר הירך — ואוכל, עד שמגיע לגיד! שאותו הוא אינו אוכל.

ופרכינן: איני, והאמר רב הונא: גדי שצלאו בחלב, שלא הסיר ממנו את חלב הכליות לפני הצליה, וצלאו עם החלב — אסור לאוכלו אפילו מראש אינו, דתלינן שהחלב שבקרבו מפעפע ומגיע אפילו לאוזן!

ומוכח שמתפשט החלב בכולו גם בצליה, ואמאי אמרינן ביחס לגיד הנשה שבצליה אין הוא נותן טעם אלא נצמת!?

ומשנינן: שאני חלב מגיד הנשה, דחלב מפעפע ומתפשט בכל הבשר אפלו בצליה, ואילו גיד הנשה נצמת בצליה, ואינו יוצא אל תוך הבשר.

ופרכינן: ובחלב שנצלה עם בשר, מי אסור הבשר?

והאמר רבה בר בר חנה: עובדא הוי קמי דרבי יוחנן, בכנישתא דמעון, בגדי שצלאו בחלב, ואתו ושייליה לרבי יוחנן, ואמר: קולף מבשר הגדי ואוכל אותו — עד שמגיע

לחלבו!

ומוכח שגם חלב אינו מפעפע בצליה!?

ומשנינן: ההוא גדי — כחוש הוא!

רב הונא בר יהודה אמר: ההוא — כוליה, כליה, שצלאה בחלבה הוה, ושריא רבי יוחנן משום שמפסיק הקרום בין החלב לכליה ואין החלב יכול לבעבע דרך הקרום אל הכליה.

רבין בר רב אדא אמר: ההוא — כילכית, שקץ דגים קטנים, שטוגנו באילפס, במחבת יחד עם בשר, הוה, ואתו שייליה לרבי יוחנן. ואמר להו רבי יוחנן: ליטעמיה קפילא ארמאה, נחתום עובד כוכבים, ויאמר לנו אם ניכר טעם האיסור בבשר, וסמכינן עליו כשמייה לפי תומו, שאינו יודע שאנו שואלים אותו בדבר איסור והיתר.

אמר רבא: מריש, בתחילה, הוה קא קשיא לי הא דתניא: קדרה שבשל בה בשר — לא יבשל בה חלב! ואם בשל — בדקינן לה בנותן טעם! שאם ניכר טעמו של הבשר בחלב, הרי התבשיל נאסר מדין בשר וחלב שהתבשלו יחד.

וכן קדרה שבישל בה תרומה — לא יבשל בה חולין! ואם בשל — בדקינן לה בנותן טעם!

והכי הוה קשיא ליה לרבא: בשלמא תרומה שהתבשלה בקדרה ולאחר מכן בישל באותה קדרה חולין, טעים לה בהן, שמותר לו לאכול בתרומה, ויאמר לנו אם יש בה בנותן טעם. אלא בשר שהתבשל בחלב — מאן טעים ליה!?! והרי הכל אסורין בו!?